

راهنمای بکارگیری استاندارد حسابداری شماره ۱۶ تسعیر ارز

یونس بادآور نهندی

دکتر موسی بزرگ اصل

مدیریت تدوین استانداردها

۱۳۸۴

بزرگ‌اصل، موسی، ۱۳۴۸ -

راهنمای بکارگیری استانداردهای حسابداری شماره ۱۶ [شانزده] تسعیر ارز /

موسی بزرگ‌اصل، یونس بادآور نهندی. - - تهران: سازمان حسابرسی،

مدیریت تدوین استانداردها، ۱۳۸۵.

ب ۶۶ ص: جدول، نمودار. - - (سازمان حسابرسی؛ ۱۷۶)

فهرست‌نویسی براساس اطلاعات فیبا.

ISBN-964-8734-12-7

۱. حسابداری-- استانداردها. ۲. تسعیر. الف. بادآور نهندی، یونس، ۱۳۶۰ -

ب. سازمان حسابرسی. مدیریت تدوین استانداردها. ج. عنوان.

۶۵۷/۰۲۱۸

۲ر۴ب/ ۵۶۲۶ HF

کتابخانه ملی ایران

۷۱۴ - ۸۵ م

نام کتاب : راهنمای بکارگیری استاندارد حسابداری شماره ۱۶ - تسعیر ارز

ناشر : سازمان حسابرسی (مدیریت تدوین استانداردها)

آدرس : خیابان شهید احمد قصیر، خیابان شهید احمدیان، شماره ۱۴،

تهران - ۱۵۱۳۸، صندوق پستی ۱۴۳۳۵/۴۷۹

نوبت چاپ : اول ۱۳۸۴

تیراژ : ۴۰۰۰ نسخه

لیتوگرافی چاپ و صحافی : شرکت ایران چاپ

قیمت : ۸۰۰۰ ریال

راهنمای بکارگیری استاندارد حسابداری شماره ۱۶

تسعیر ارز

فهرست مطالب

شماره صفحه

پیشگفتار	الف
مقدمه	۱
تعاریف	۲
حسابداری فعالیتهای خارجی	۵۳-۴
حسابداری معاملات ارزی	۱۰-۴
حسابداری عملیات خارجی	۴۰-۱۰
روشهای حسابداری تسعیر ارز	۱۴-۱۱
روش جاری - غیرجاری	۱۱
روش پولی - غیرپولی	۱۲
روش موقتی	۱۲
روش نرخ جاری	۱۲
تسعیر صورتهای مالی عملیات خارجی لاینفک از عملیات واحد تجاری گزارشگر	۲۴-۱۵
مثالهای تشریحی تسعیر صورتهای مالی عملیات خارجی	۴۰-۱۷
تسعیر صورتهای مالی عملیات خارجی مستقل از عملیات واحد تجاری گزارشگر	۴۰-۲۴
حسابداری موارد خاص	۵۳-۴۰
سرقطبی تلفیقی	۴۰
سهیم اقلیت	۴۷
تعدیلات ارزش منصفانه برای مبلغ دفتری داراییها و بدهیهای ایجاد شده از تحصیل یک واحد مستقل خارجی	۴۷
تفاوتهای تسعیر در حذف ماندههای درون گروهی	۴۷
تاریخهای گزارشگری متفاوت	۴۸
واگذاری واحد مستقل خارجی	۴۸
تغییر در طبقه‌بندی عملیات خارجی	۴۹
به حساب دارایی منظور کردن زیانهای ناشی از کاهش شدید یا اکت قابل ملاحظه در ارزش رسمی ریال	۵۰
ایجاد حفاظ برای خالص سرمایه‌گذاری در یک واحد تجاری خارجی	۵۱
افشا	۵۴
فهرست منابع	۵۵
واژه‌نامه	۵۷
فهرست موضوعی	۶۵

پیشگفتار

استانداردهای حسابداری معمولاً به طور موجز و مختصر نوشته می‌شود و نگارشی شبه قانون دارد. در استانداردهای حسابداری نمی‌توان مثالهای مختلف در مورد مصادیق گوناگون الزامات استاندارد ارائه کرد و به ارائه رهنمودهای کلی در متن استاندارد یا پیوست آن اکتفا می‌شود. به همین دلیل ممکن است نحوه اجرای بعضی از بندهای استاندارد برای مخاطبین آن مشکل یا مبهم به نظر رسد و یا اینکه منجر به تفسیرهای گوناگون شود.

بسیاری از این ابهامات و تفاسیر با ارائه رهنمودهای مفصل‌تر و استفاده از مثالهای کاربردی مناسب برطرف می‌شود. بنابراین وجود متون آموزشی با کیفیت در کنار استانداردهای حسابداری برای آموزش، درک و بکارگیری آنها لازم می‌باشد.

این نیاز در کمیته آموزش سازمان نیز مطرح و مورد تأکید قرار گرفته است و مدیریت تدوین استانداردهای سازمان مکلف شد در این زمینه اقدامات لازم را انجام دهد. در همین راستا برنامه‌ای تهیه شده است که انشاءاً... براساس آن به تدریج راهنمای بکارگیری استانداردهای حسابداری در اختیار جامعه حرفه‌ای قرار خواهد گرفت.

راهنمای بکارگیری استاندارد حسابداری شماره ۱۶ نخستین نشریه از این مجموعه می‌باشد که توسط آقایان دکتر موسی بزرگ‌اصل و یونس بادآور نهندی تهیه و توسط گروه کارشناسی مدیریت تدوین استانداردها و اعضای کمیته تدوین استانداردهای حسابداری بررسی و اصلاح شده است. حروف چینی این مجموعه توسط سرکار خانم تبریزچی انجام شده است. از زحمات تمام دست‌اندرکاران تهیه این مجموعه صمیمانه تشکر می‌شود.

مدیریت تدوین استانداردها، برای بهبود مستمر کیفیت این مجموعه از مخاطبین ارجمند درخواست می‌کند نظرات و پیشنهادات خود را در رابطه با راهنمای بکارگیری استانداردهای حسابداری ازجمله راهنمای بکارگیری استاندارد حسابداری شماره ۱۶ ارائه فرمایند.

مدیریت تدوین استانداردها

اسفند ماه ۱۳۸۴

در دنیای امروز دامنه فعالیت و معاملات شرکتها از محدوده مرزهای جغرافیایی فراتر رفته و مبادلات خارجی سهم قابل توجهی از عملیات بسیاری از شرکتها بزرگ را تشکیل می‌دهد. شرکتها ممکن است مستقیماً یا از طریق واحدهای فرعی یا شعب خود به فعالیتهای تجاری برون‌مرزی بپردازند. اگرچه یک شرکت در معاملاتی وارد می‌شود که مبنای آن واحد پول خارجی است، اما این معاملات باید در صورتهای مالی شرکت ایرانی به ریال گزارش شود. بنابراین نخستین مسئله این است که مبلغ معامله براساس چه نرخ به ریال تسعیر شود. افزون بر این، ممکن است یک شرکت بابت معاملات خود در پایان دوره مالی طلب یا بدهی ارزی داشته باشد. این مبالغ اگرچه قبلاً به ریال تسعیر شده است، اما نرخ برابری ریال در برابر ارزهای خارجی تغییر می‌کند و لذا طلب یا بدهی ارزی باید مجدداً تسعیر شود. حال این سؤال مطرح می‌شود که با چه نرخ آن را تسعیر کند و تفاوت حاصل از آن را چگونه نشان دهد.

بعضی از شرکتها دارای واحدهای فرعی و وابسته در کشورهای خارجی هستند که قاعداً صورتهای مالی این شرکتها ابتدا براساس پول رایج محلی تهیه می‌شود. برای تهیه صورتهای مالی تلفیقی توسط شرکت اصلی، تسعیر صورتهای مالی واحدهای خارجی نیز ضروری است. لذا تعیین نرخ تسعیر برای اقلام صورتهای مالی و نحوه شناسایی تفاوت تسعیر یک امر مهم است.

در استاندارد حسابداری شماره ۱۶ تسعیر ارز، موارد مذکور مطرح شده است و در این متن، رهنمودهایی برای کمک به آموزش و بکارگیری این استاندارد ارائه می‌شود.